



Universitat de Lleida

**DISCURS DE
PRESA DE POSSESSIÓ
DEL DR. JOAN VIÑAS I SALAS
COM A RECTOR DE LA
UNIVERSITAT DE LLEIDA**

Lleida, 23 de maig de 2007

Dr Joan Viñas i Salas
Discurs de presa de possessió com a rector de la Universitat de Lleida

Lleida, 23 de maig de 2007

Senyores i senyors,

Si fa quatre anys el canvi de rector podia representar una nova època, en el sentit que s'acabava la que havia estat l'etapa fundacional moderna de la nostra universitat, creant a partir de tres tradicions diferents una entitat única per a tots, avui, tot i que inaugurem un nou mandat, ens trobem en una línia de continuïtat respecte als darrers quatre anys. Així ho he expressat reiteradament a l'explicar el sentit de la meua candidatura. Durant el mandat anterior hem definit, entre tots, el model d'universitat que volem, ara és el moment de tirar-lo endavant.

Tanmateix, la convenció obliga que tot canvi, de mandat en aquest cas, vagi acompanyat d'un cert balanç i d'una reflexió sobre el futur.

En primer lloc, vull agrair a la comunitat universitària la confiança que de nou ha dipositat en mi i en el meu equip per governar aquesta universitat durant els propers quatre anys.

He revisat el resultat de les eleccions i, si bé de fet la circumstància que no es presentés cap altra alternativa era demostració de confiança a un projecte i a una gestió, els gairebé setanta per cent de vots emesos ho van ratificar. També és cert, però, que no vam aconseguir interessar l'estudiantat i que hi va haver un vot en blanc significatiu, que va sorgir principalment d'algun sector de l'electorat. Les causes d'aquest vot són, sense cap mena de dubte, múltiples, i així, resto obert, com sempre, al diàleg i a l'entesa amb tots i totes que vulguin expressar qualsevulla discrepància o objecció, ja que sempre he pensat que governar no és imposar les pròpies opinions, sinó, sobretot, reunir voluntats entorn d'un projecte comú; no obstant això, sospito que donar satisfacció a alguns d'aquests vots en blanc queda fora del meu abast.

Tot plegat, potser, no fa sinó posar de manifest allò que ja ens recomanava l'avaluació que va fer l'Associació Europea d'Universitats, la necessitat de reforçar l'"Ethos" corporatiu, cosa que ens obliga a millorar tant els mecanismes de presa de decisions, comunicació i transparència, com a desenvolupar un espai mental comú i compartit, un llenguatge comú i compartit, ja que potser no sempre tots utilitzem les mateixes paraules i conceptes amb el mateix significat. Hem de tenir objectius comuns i expressar-los amb el mateix llenguatge. Quan treballem no hem de pensar només amb la nostra feina concreta, a fer-la tan bé com sigui possible, sinó en tota la institució, ja que tots i totes som importants.

El sistema universitari europeu i, per tant, també l'espanyol i el català, viu, des de ja fa uns quants anys, un profund procés de canvi que no vol ser sinó una adaptació a les transformacions que experimenta el desenvolupament de la Unió Europea en un món cada cop més globalitzat. Tot i que hi ha entrebancs i dificultats, en bona part deguts a la conjuntura política i que fa, que ara mateix, persisteixin les mateixes incerteses de fa quatre anys, es tracta d'un procés del tot apassionant.

És molt cert que l'anomenat procés de Bolonya respon a la voluntat de fer les universitats europees més competitives i més compromeses amb el conjunt de l'economia europea. Aquest no és només un objectiu legítim, sinó del tot assenyat, si no és que ens volem conformar amb una Europa desinteressada pel progrés econòmic i, per tant, social; la supervivència de l'anomenat model social europeu de cap manera es podrà sostenir sobre una economia empobrida i dependent.

Això, certament, amaga alguns perills: el de les solucions tecnocràtiques als problemes, les exigències de productivitat i una tendència, sovint descarada, a la privatització, principalment de les franges superiors de la docència i d'alguns àmbits de la recerca, en clar perjudici de la recerca bàsica.

Ara bé, aquesta no és l'única cara del projecte, tot i que no l'hem de perdre de vista. El procés de Bolonya és, també, una part –i no menor– de la construcció d'Europa. Aquest és un projecte que als catalans sempre ens ha interessat molt. Introduir elements com l'ensenyament superior és reestructurar radicalment els

paràmetres sobre els quals tradicionalment ha funcionat la Unió Europea. Des d'aquest punt de vista no em sembla assenyat valorar, només, les dificultats i els riscos.

D'altra banda, fa quatre anys s'acabava d'aprovar la polèmica LOU, a la qual s'havien adaptat els nostres Estatuts; ara ens tornem a trobar en una situació semblant: s'acaba d'aprovar la modificació de la LOU i haurem d'adaptar novament els Estatuts. La reforma de la LOU ha millorat alguns dels seus defectes més notables però no ha fet la reforma, profunda i decidida, que la universitat espanyola necessita.

Entre els aspectes positius de la reforma, cal assenyalar el canvi establert en el marc que regula les titulacions. No hi ha catàleg de títols ni àrees de coneixement, és per tant un marc molt més flexible i descentralitzat, en el qual cada universitat haurà de proposar allò que vol fer, tot i que l'última decisió serà del Comissionat d'Universitats i Recerca.

Haurem, doncs, de reformular totes les titulacions i decidir quines volem fer i elaborar els nous plans d'estudis; de fet, des del Vicerectorat de Docència ja s'ha dissenyat la metodologia i el calendari de treball.

En aquesta feina no podem fixar-nos només en nosaltres mateixos, en els nostres interessos, sinó que hem de tindre en compte el nostre entorn, allò que interessa a la nostra societat. De fet ja tenim l'experiència de treballar oberts a les necessitats de la societat; el Consell Social, en aquesta qüestió, ha desenvolupat, magníficament, el paper que li pertoca. És d'aquesta manera com en el seu moment vam definir les competències, els objectius i els plans d'estudis de les noves titulacions, d'acord amb els grups d'interès o *stakeholders*. No hem de fer res més que aplicar una metodologia ja experimentada amb èxit.

El segon desafiament important que ara mateix tenim com a universitat és la recerca. Si aspirem a una societat no dependent, hem de partir de la base que el desenvolupament va lligat principalment a la capacitat d'investigar i innovar. Així es reconeixia en el pacte per la competitivitat i internacionalització de l'economia catalana, que atribuïa a les universitats un paper fonamental.

Des d'aquest punt de vista, la responsabilitat de les universitats dites territorials és notòria. Ara mateix, no podem imaginar com seria la Lleida d'avui o d'un futur proper sense la universitat, tant des del punt de vista de la tècnica i de la ciència, com també, no voldria que ho perdéssim mai de vista, des del punt de vista de la cultura i l'humanisme. Per això en aquests quatre anys hem treballat per obrir la UdL a la societat, a les necessitats de l'entorn, ens ho reclama la nostra vocació de servei públic. Continuarem treballant en aquesta direcció.

La UdL té excel·lents grups de recerca en tots els camps. Però tenim, també, importants dèficits. Ara mateix no estem, com a universitat, entre les millors. Ens cal, doncs, millorar la quantitat i la qualitat de la nostra recerca, tant la bàsica com l'aplicada.

Tot i que aquesta és una qüestió que respon a més d'un factor, tinc la voluntat de reforçar l'àrea de recerca, tant en l'àmbit de les responsabilitats com dels serveis.

En el nostre **Pla Estratègic de Recerca**, que continuo assumint íntegrament, es preveia la creació de **tres centres de recerca de referència**: agroalimentari, biomèdic i de patrimoni, territori i cultura. Tot i les passes que hem donat, els compromisos i els pactes que fins ara s'han signat, no s'han acabat de plasmar; considero imprescindible, senyor conseller, consolidar les promeses i definir clarament la creació del tercer.

Paral·lelament, abans de finals de setembre d'aquest any proposarem a la comunitat universitària l'aprovació d'un conjunt de centres de recerca propis, per tal de potenciar la recerca dels grups que es troben en unes condicions menys favorables.

Hem aconseguit, amb estreta cooperació amb l'Ajuntament de Lleida, fer realitat el **Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida**. Ara cal consolidar-lo i aconseguir un ple funcionament. No tinc cap dubte que és un projecte important, tant per a la nostra universitat, com per a la ciutat i el seu territori.

L'any passat, els diferents òrgans universitaris, Consell de Govern, Claustre i Consell Social van aprovar el **Pla Estratègic per al període 2007-2012**. Em plau insistir que es va fer sense cap vot en contra, ja que aquesta circumstància posa de manifest que, en termes generals, és un pla assumit pel conjunt de la

comunitat universitària i que no és, doncs, un document conjuntural o anecdòtic. Ben al contrari, allí es defineix amb tota claredat quin és el nostre paper i com el podem dur a terme.

Voldria insistir, també, encara que breument, que per a la seva elaboració van ser àmpliament escoltats els diferents agents econòmics, socials i polítics del nostre territori, en la línia d'obertura i servei públic al que abans he fet referència.

Ara bé, la seva aplicació no depèn només de nosaltres. Necessitem la complicitat del Govern de Catalunya. Penso que, amb els suports externs ja esmentats, hem fet un projecte realista i que respon, tant a les necessitats del nostre territori com a una estratègia de país. Vull creure que tot plegat no acabarà, una vegada més, en el sac de les decepcions col·lectives, a les quals aquestes terres estan tan acostumades.

D'acord amb les nostres potencialitats i amb els interessos del territori, la nostra universitat ha fet una aposta estratègica en el camp agroalimentari. Tots sabem que no tots podem excel·lir en tots els camps. La UdL ho pot fer en aquest. Això no obstant, sempre he entès que aquesta decisió, lluny de perjudicar els altres estudis, els potencia, ja que no és el mateix treballar en una universitat indefinida i per tant grisa, que fer-ho en una de prestigi.

Alhora, entenem que aquesta és també una opció estratègica de país. Des d'una doble perspectiva. En primer lloc, la indústria agroalimentària és un camp en el qual Catalunya ha tingut, i ha de tenir en el futur, un pes específic. En segon lloc, la consolidació del sector –i amb ell la de la UdL– serà una peça clau per construir una Catalunya més equilibrada i, per tant, més prospera econòmicament, però també més justa.

Nosaltres, senyor conseller, senyora comissionada, hem fet els deures i ens agradaria que el Govern de Catalunya assumís clarament els compromisos que li corresponen. Fins ara no ha estat així. Tot i que també és cert que els darrers anys hem millorat el nostre finançament en alguns capítols, ens dol que, mentre que a Catalunya s'han creat 30 centres de recerca de referència i 145 centres de recerca participats de la Generalitat de Catalunya durant els darrers anys, a Lleida, de moment, només tenim un compromís per dos centres de referència, l'agroalimentari i el de biomedicina, i en tinguem 2 de participats; o que es contractin 160 investigadors de prestigi, els anomenats ICREA, i a Lleida només en correspongui 2, malgrat que tenim bons candidats.

Voldria també insistir en els compromisos que, al meu entendre, hauria d'assumir clarament el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, amb el qual hem estat negociant i ho continuarem fent. Hem assolit alguns acords importants, com ara la Fundació UdL-IRTA, però tenim la sensació, penso que ben fonamentada, que no hi ha una política ben definida, cosa que explicaria, d'una banda, algunes de les decisions preses fins ara a favor d'altres institucions, cosa que, en alguns casos, ha significat duplicar serveis i inversions, i de l'altra, retards inexplicables a l'hora de posar en marxa els acords ja presos.

Em sembla que no exagero si afirmo que el futur immediat d'universitats com aquesta està en mans de les futures titulacions. Nosaltres, ho assenyalava més amunt, tenim unes responsabilitats ben concretes, però no tota la responsabilitat. La definició del mapa universitari català és responsabilitat del Govern i és aquest mapa el que acabarà per decidir el paper d'aquesta universitat i d'altres de característiques semblants.

Per tot això, espero del Govern una acció valenta i justa; una aposta decidida per la nostra universitat; una universitat que té unes dimensions humanes adequades, que té un projecte de futur raonable, que està inserida en el territori i que té, finalment, la voluntat de progressar. Una aposta, una inversió, senyor conseller, del tot rendible.

Aquest és, senyores i senyors, un compromís col·lectiu. Estic convençut que interpreto el sentiment de la comunitat universitària que m'honora a presidir. Us seguirem demanant, doncs, el vostre esforç, el de tots i totes, **el del PDI i el del PAS**, per continuar endavant. Els temps canvien molt ràpidament i això ens exigeix capacitat de resposta, no només com una estratègia de supervivència, sinó sobretot, com a universitaris i universitàries que som, des de la voluntat d'avançar-nos als canvis i així liderar-los.

Gràcies a tots per la feina ben feta, per la vostra estima i el vostre compromís amb la Universitat de Lleida. Estic segur que tots seguirem treballant per millorar la qualitat de la docència, de la recerca i dels serveis que oferim als nostres alumnes i a la societat.

Vull expressar, una vegada més, la meua voluntat de diàleg i de transparència. Crec en les persones i això significa: d'una banda, confiança en les persones –cadascuna és important i necessària– i de l'altra, servei a les persones. També hem de fer de la UdL un espai amable que faciliti el creixement d'un projecte comú, però també el de tots i cadascun dels seus treballadors i treballadores.

D'acord amb tot això, em comprometo a compartir responsabilitats amb tota la comunitat universitària; o sigui que seguirem descentralitzant tant la gestió com la presa de responsabilitats cap als centres i departaments.

Ara bé, la UdL també ha de ser una institució sostenible, cosa que vol dir que és necessari un control dels costos i tenir una bona administració. Hem d'optimitzar els recursos propis i dissenyar estratègies decidides –i sense prejudicis– per tal de captar recursos aliens.

L'**estudiantat** és qui dóna sentit a la universitat. Entenc les seves preocupacions per la qualitat de la docència i les seves inquietuds juvenils. Dedicaré a l'estudiantat bona part dels meus esforços, principalment amb la voluntat de trobar unes fórmules, que no necessàriament han de ser les clàssiques de la representació, que estimulin el compromís de l'estudiantat amb la seva universitat i consegüentment amb la seva formació.

Conscient del paper que la UdL està desenvolupant en el territori, i que ha de desenvolupar en el futur, he procurat mantenir en tot moment amb les institucions locals, singularment amb l'**Ajuntament de Lleida i amb la Diputació**, les millors relacions institucionals, basades, sempre, en la lleialtat i la independència institucional; he de reconèixer que he trobat en els seus responsables, així com en el conjunt dels agents polítics, econòmics, socials i culturals, sempre un esperit de col·laboració i suport. Espero que durant aquest nou mandat podrem continuar col·laborant amb la mateixa intensitat, ja que tots coincidim en el valor que representa la universitat per al progrés de les nostres comarques.

D'altra banda, la universitat ha de continuar aprofundint en el projecte d'obertura a la societat, ampliant tant el marc social com el territorial, amb l'objectiu que el conjunt del Ponent català vegi en la UdL la seva universitat.

Amb el **Consell Social** hem treballat en equip aquests quatre anys, en perfecta sintonia. Agraeixo a tots els seus membres la dedicació a la UdL; especialment al seu president, el senyor Josep M. Pujol, el qual no ha escatimat esforços en favor de la nostra universitat. Estic convençut que seguirem treballant amb aquest mateix esperit de diàleg i cooperació, ja que compartim els mateixos objectius.

La Universitat de Lleida, aquests propers quatre anys, continuarà present, amb la mateixa voluntat de participació i col·laboració que ens ha governat fins ara, en les institucions interuniversitàries: en la Xarxa Vives d'Universitats, en el Consell Interuniversitari de Catalunya i en l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, el marc, aquestes dues darreres institucions, en el qual s'han de negociar i consensuar les grans decisions que afecten el sistema universitari català.

M'acompanya, en aquesta nova etapa, **un equip**, que com és ben sabut ha sofert poques modificacions. He considerat important aprofitar l'experiència d'un equip que s'ha anat cohesionant al llarg d'aquests darrers quatre anys. Em permetran que els agraeixi l'esperit de col·laboració, alhora que els encoratjo a treballar com fins ara.

No voldria acabar sense expressar el meu profund agraïment a totes aquelles persones que sense el seu suport de cap manera hauria pogut afrontar –ni puc afrontar ara– aquesta responsabilitat. En primer lloc a la meua família, però també a totes aquelles persones amb les quals hem col·laborat més intensament i més quotidianament, i de manera especial a aquells i aquelles que han format part de l'equip de direcció al llarg d'aquests anys i que ara, per motius diversos, ja no hi són.

A tots vostès, moltes gràcies.

Dr. Joan Viñas i Salas
Rector